11. 4. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Paušalizovaná náhrada škody za zpoždění

Zpožděný let mimo EU? Jak je to v takovém případě s právy na náhradu škody? Cestování leteckou dopravou představuje efektivní způsob přepravy na dlouhé vzdálenosti, avšak provozní komplikace, jako jsou zpoždění letů, mohou cestujícím způsobit značné nepříjemnosti. Na území Evropské unie (EU) je ochrana cestujících zajištěna Nařízením (ES) č. 261/2004[1] (dále také jako "Nařízení"), ze kterého vychází mimo jiné i pravidla pro kompenzace.

Působnost Nařízení (ES) č. 261/2004

Nařízení se vztahuje na:

- všechny lety odlétající z letišť nacházejících se na území EU, Norska, Islandu a Švýcarska,
- lety z území jiného státu, pokud je let provozován dopravcem s licencí vydanou členskou zemí EU, Norskem, Islandem nebo Švýcarskem.

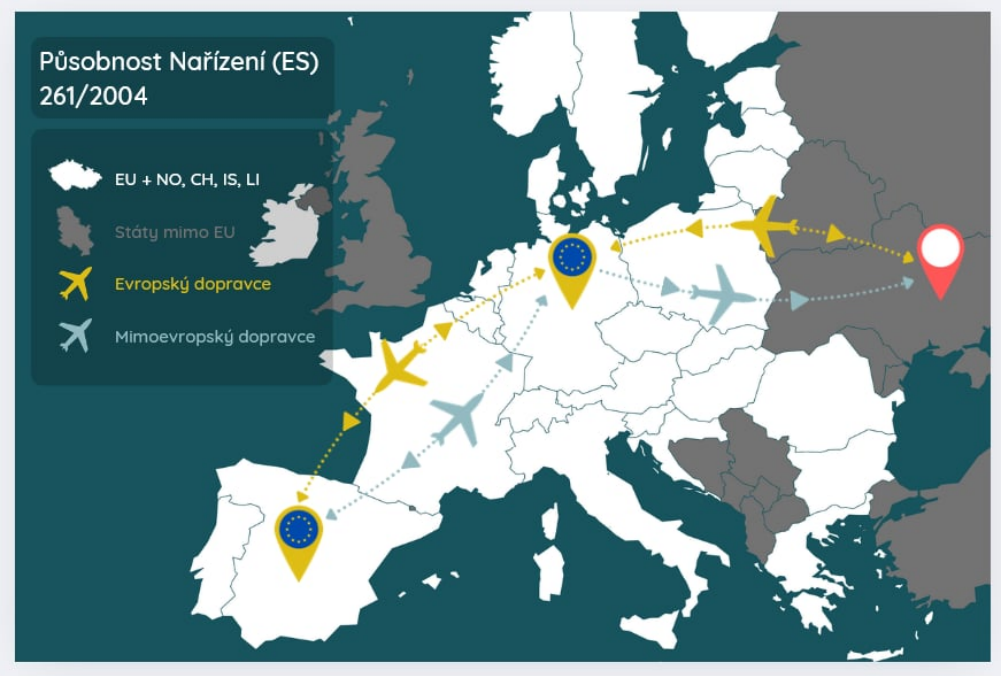

Kompenzace v případě zpoždění letu je založena na koncepci paušalizované náhrady škody, kdy cestující mají nárok na pevně stanovené částky v rozmezí 250 až 600 eur, a to v závislosti na délce letu. Přestože samotné Nařízení tento nárok výslovně neupravuje, Soudní dvůr EU ve své judikatuře[2] dovodil, že v případě dosažení cílové destinace se zpožděním tří a více hodin je cestující oprávněn požadovat finanční kompenzaci podle čl. 7 Nařízení, obdobně jako v případě zrušeného letu.

Možnosti kompenzace mimo jurisdikci EU

Pokud se na daný let Nařízení nevztahuje, je nutné vycházet z právní úpravy daného státu či podmínek konkrétní letecké společnosti. Na mezinárodní úrovni se uplatňuje především **Montrealská úmluva**[3], která upravuje i odpovědnost leteckých dopravců za škodu vzniklou v důsledku zpoždění letu. Tuto úmluvu ratifikovalo více než 140 států, včetně USA, Kanady, Austrálie, Číny, Japonska, Turecka a dalších.

Na rozdíl od Nařízení nestanovuje Montrealská úmluva paušální kompenzaci, avšak umožňuje cestujícím žádat náhradu prokazatelné škody, například výdajů na občerstvení, ubytování či nevyužité lístky do divadla. Odpovědnost leteckého dopravce však není absolutní. Podle čl. 19 Montrealské úmluvy dopravce *"neodpovídá za škody způsobené zpožděním, jestliže prokáže, že on sám a jeho zaměstnanci a agenti učinili veškerá možná opatření, která lze spravedlivě požadovat, aby škodu odvrátili, nebo že nebylo v jejich silách, aby tak učinili"*.

V případech, kdy je možné aplikovat jak Nařízení, tak Montrealskou úmluvu, se jejich aplikace nevylučuje, nelze však kumulovat finanční plnění z obou právních předpisů. Pokud tedy cestující obdržel paušalizovanou náhradu škody a zároveň žádá skutečně vzniklou škodu podle Montrealské úmluvy, je nutné tyto částky od sebe odečíst.

Národní právní úpravy vybraných států

Mimo EU existuje řada zemí, které přijaly vlastní regulace v oblasti práv cestujících nebo se přímo inspirovaly unijní úpravou či se k ní na základě dohod připojily.

- **USA**: Na federální úrovni neexistuje podobný předpis jako je Nařízení (ES) č. 261/2004. Na stránkách Ministerstva dopravy USA (DOT) je zveřejněna podrobná tabulka[4], k poskytnutí kterých služeb se která aerolinka zavázala. Většina poskytuje v případě významného zpoždění (3 a více hodin) úhradu nákladů za stravu a v případě zpoždění přes noc i ubytování v hotelu. K vyplacení paušalizované finanční kompenzace se nezavázala žádná, některé aerolinky nabízejí kompenzaci formou voucherů k poskytnutí dalších služeb.
- **Kanada**: Kanadská pravidla ochrany cestujících v letectví (APPR) stanovují kompenzace dle délky zpoždění a velikosti dopravce. Cestující mají také nárok na občerstvení a ubytování při větších zpožděních. Podrobnější informace a konkrétní výše kompenzací jsou dostupné na stránkách Kanadského úřadu pro dopravu[5].
- **Turecko:** Turecké právo v tomto ohledu sleduje podobný přístup jako Nařízení (ES) č. 261/2004, přičemž kompenzace se pohybuje od 250 do 600 eur v závislosti na délce zpoždění a vzdálenosti letu.
- **Země západního Balkánu:** Albánie, Bosna a Hercegovina, Severní Makedonie, Černá Hora, Srbsko a Kosovo jsou spolu s členskými státy EU signatáři Mnohostranné úmluvy o vytvoření společného evropského leteckého prostoru (ECAA)[6]. Na základě úmluvy ECAA tyto státy do svého vnitrostátního práva převzaly pravidla odpovídající Nařízení (ES) č. 261/2004.
- **Izrael**: Při zpoždění letu o 8+ hodin má cestující nárok na finanční kompenzaci přibližně 350–900 eur dle délky letu. Z důvodů bezpečnostní situace v Izraeli byl na začátku roku 2025 schválen návrh na změnu zákona, který by měl právo na kompenzaci v určitých období roku 2023 a 2024 zpětně omezit.[7]

Nejčastější výjimky - tzv. mimořádné okolnosti

Napříč právními úpravami existují výjimky, kdy nemusí být kompenzace poskytnuta. Tyto výjimky zpravidla zahrnují mimořádné okolnosti, které nebyly pod kontrolou letecké společnosti, jako jsou nepříznivé počasí, bezpečnostní rizika nebo stávky třetích stran. V těchto případech letecké

společnosti nejsou povinny poskytovat finanční kompenzaci z důvodu zpoždění letu.

Postup při vymáhání kompenzace

1. **Práva cestujících**: Právní úprava v oblasti letecké dopravy se může lišit v závislosti na konkrétním regionu, státě či letecké společnosti. Zásadním krokem při vymáhání kompenzace je proto seznámení se s příslušnými právními předpisy, které upravují nároky cestujících v dané jurisdikci.
2. **Kontaktování letecké společnosti**: Prvním krokem k uplatnění nároku na kompenzaci je podání žádosti přímo u provozující letecké společnosti, obvykle prostřednictvím jejího zákaznického servisu. V žádosti je nutné uvést veškeré relevantní údaje, jako je číslo letu, datum a důvody zpoždění. Dále je třeba přiložit kopie důkazních dokumentů, například letenky, palubní vstupenky či účtenek za výdaje související se zpožděním (např. občerstvení nebo ubytování).
3. **Možnosti dalšího postupu**: Pokud letecká společnost na žádost nereaguje nebo poskytne neuspokojivou odpověď, existují další možnosti, jak kompenzaci vymáhat. V případě zpoždění letu se lze obrátit na následující subjekty:
    a. Dozorové orgány v civilním letectví: Každý stát disponuje institucí podobnou českému Úřadu pro civilní letectví. Tyto orgány jsou oprávněny přezkoumat důvody zpoždění a z toho plynoucí oprávněnost nároku na kompenzaci.
    b. Organizace zabývající se ochranou spotřebitele v civilním letectví - Tyto instituce nabízejí mimosoudní řešení sporů a mohou vystupovat jako nestranný prostředník mezi cestujícím a leteckou společností. V České republice se na podobné spory specializuje například společnost OnlineMediator.cz.[8]
    c. Soukromé subjekty (tzv. claim management companies) - Existují společnosti, které se zaměřují na vymáhání kompenzací za zpožděné lety. Je však třeba počítat s vysokými provizemi, které se obvykle pohybují v rozmezí 25–30 % z vymožené částky.
    d. Soudní řízení - Pokud nelze kompenzaci získat jiným způsobem, může se cestující obrátit na soud. Tento proces je však časově i finančně náročný a v případě neúspěchu může vzniknout navíc povinnost uhradit soudní náklady.

Závěrem příklad z praxe

Při cestách z České republiky do vzdálenějších destinací se často vyskytují případy cestujících, kteří přestupují v Istanbulu a využívají služeb tureckých leteckých společností. V takových situacích nemusí být na daný let aplikovatelné Nařízení (ES) č. 261/2004, avšak může se na něj vztahovat obdobná právní úprava platná v Turecku. Mnozí cestující si však nejsou vědomi existence těchto právních předpisů, a i pokud ano, bývá pro ně obtížné se jich efektivně domoci.

V případě, že spotřebitel požádá o mimosoudní řešení sporu prostřednictvím společnosti OnlineMediator.cz, dochází nejprve ke kontaktování příslušného tureckého leteckého dopravce. Pokud tento subjekt nereaguje nebo odmítne kompenzaci vyplatit, je následně podán podnět k prošetření u tureckého Úřadu pro civilní letectví (DGCA Türkiye). V případě uznání oprávněnosti nároku je cestujícímu v relativně krátkém časovém horizontu vyplacena paušalizovaná náhrada škody.

Tento proces ukazuje, že znalost právních předpisů a vhodná strategie mohou významně zvýšit pravděpodobnost úspěšného vymožení kompenzace za zpožděný let.

Tereza Borkovcová
právnička OnlineMediator.cz

---

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91

[2] Rozsudek Soudního dvora ve spojené věci C-402/07 a C-432/07, body 60 - 62, dostupné >>> zde.

[3] Úmluva o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě, podepsána v Montrealu 28. května 1999

[4] K dispozici >>> zde.

[5] K dispozici >>> zde.

[6] K dispozici >>> zde.

[7] K dispozici >>> zde.

[8] K dispozici >>> zde.

Další články:

- Ban, omezení zpeněžení či zablokování účtu? Jaká máte práva vůči platformě? Ochrana streamerů a dalších tvůrců ve světle DSA
- Povaha sjezdů
- Zaplatit za logo nestačí. Jaká práva skutečně získáváte?
- Výslech advokáta účastníka řízení coby důkazní prostředek
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ke změně klíče pro stanovení příspěvků na správu domu a pozemku, k samotnému stanovení příspěvků a k rozúčtování nákladů na služby
- Byznys a paragrafy, díl 41.: Záruka za jakost v kupní smlouvě
- Dvacet let vlastní cestou. Arthur Braun o svobodě, číslech a lidském elementu advokacie
- Komu náleží vlastnické právo k náhradní veřejné komunikaci postavené investorem?
- AML rizika u luxusních nákupů
- Recentní judikatura Nejvyššího soudu k důvodům neplatnosti usnesení valné hromady

- Tlačítko pro odstoupení od smlouvy jako nový standard spotřebitelského online rozhraní